

закрѣля отъ Царщината, и заради едно заздравено трѣбене. Скъществуваніе на старостіиты бѣше дало мысль за рѣкодѣлны дружины съ привилегіи; пактно бѣше да съставятъ голѣмы тѣрговскы дружины и да ги обыколятъ понѣ съ равна милость. Не бѣше по-малко естествено да прѣдвардятъ за скъшпити метали, които чловѣкъ имаше какъ най-горне богатство, донесени у тѣхъ отъ дружината, съ промѣненіе на народныты произведенія, что изнасяха тѣи, да не излазятъ вѣке. Едно твърдѣ просто сръдство бѣше докарало това слѣдствие: то бѣше да вѣспрѣтъ съвършено внасяніето на чюждыты стоки; или понѣ да ги ударятъ, при влазяніето имъ, съ твърдѣ высокы плащанія, за да изравнатъ, колкото е възможно, вредѣтъ, дѣто тѣхното вкарваніе щѣше направи на народната работа. Тѣи прочее вѣрвахъ да разбіятъ глупѣтъ задачѣ да продаватъ безъ да купуватъ; и что дѣланіята на *капуниты на тѣрговіята* въ една чѣсть сѣ ся увѣковечили до наши дни. Най-послѣ, както бой-тъ е едно слѣдствие отъ отмѣстяваніе, направеныты вѣспиранія и спрѣдѣленія отъ една Царщина като подадѣтъ причинѣ за подобны мѣрки отъ страна на другыты управленія, хората помыслиха да направятъ сръдство отворданіе на злото, като отворятъ другѣ ранѣ, сир: колоніялната система, опрѣдѣлена да заздрави на главното отечество единъ пазаръ, затворенъ за всити други народи, и дѣто то да продава своиты произведенія на цѣны, които щѣше само опрѣдѣлява.

Петрѣба да направи нѣкой майсторіята на вѣнкашната тѣрговія задѣлжена за отговоръ на тѣя икономическы грѣшкы; нито пакъ да ѣ приписва лошавинныты, что произлазятъ отъ едно политическо распоряданіе, което ся затича съвършено да я закрьля; щѣше бѣде сѣще тѣи безправедно да издыри, въ прикаченныты затрудненія на нѣколко отъ образити, които тя назначава, и на нѣколко отъ лесниныты, что употрѣбѣва, единъ низкостъ, която мысляха да познаятъ въ нея, въ отношеніе на вѣнкашната тѣрговія; обаче, отъ друга страна, както хората ѣ направиха почестъ за голѣмы слѣдствія, отъ кѣмъ общето, които тя не е докарала сама, не ще е бесполезно да ся испита бѣржѣ кое вліяніе има тѣрговската майсторія изобще върху просвѣтеніето.

Вліяніе на тѣрговіята върху просвѣтеніето. Не трѣба нѣкой да мысли много врѣмя, за да разумѣе, че тѣрговіята спомага, за голѣма чѣсть, на чѣтыре слѣдствія, на които събраніето съставлява успѣха, сирѣчь: распространеніето на общето добро-поминуваніе; съхраненіето или завладеніето на слободата; взаимното задѣлженіе и развитіето на чловѣческыты познанія. Нека захванемъ всѣкѣ отъ тѣя стихій на чловѣческото благополучіе.

Мы нѣмаме много нѣчто да прибавимъ на онова, что казахме ради благодѣтелното дѣйствіе на тѣрговіята, за да задоволствува добронравныты или сѣщественныты нужды, отъ пѣрва потрѣбность или подправены, на народонаселеніята. Хората сѣ ка-